

Asia: VN/20726/2023

Lausuntopyyntö; Arviomuistio väylämaksun pysyvästä puolittamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt sidosryhmiltä lausuntoa väylämaksun pysyvää puolittamista tarkastelevasta arviomuistioluonnoksesta. Viitaten Keskuskauppakamarin luonnoksesta antamaan lausuntoon Helsingin seudun kauppakamari esittää lausuntonaan lisäksi seuraavaa:

Suomessa käyvilta kauppamerenkulun aluksilta perittävä väylämaksu on ollut väliaikaisesti puolitettu vuodesta 2015 alkaen. Alun perin puolituksella kompensoitiin rikkidirektiivin kustannuksia meriliikenteessä. Sitten puolituksen jatkamista on perusteltu Suomen kilpailukyvyyn tukemisella ja pandemian aiheuttamista taloudellisista haasteista palautumisella. Väylämaksutuloilla on pyritty kattamaan laskennallisesti kauppamerenkululle tarjottujen palvelujen (mm. väylänpito, väyläinvestoinnit, jäänmurto) järjestämisestä aiheutuvia valtion menoja.

Kauppakamari pitää esitystä väylämaksun pysyvästä puolittamisesta kannatettavana. Pitkän tähtäimen tavoitteena tulee kuitenkin olla väylämaksusta luopuminen kokonaan ja merenkulun väylänpidon kustannusten kattaminen suoraan valtion budjetista, kuten tieliikenteessä. Väylämaksu heikentää suomalaisten ulkomaankauppaa käyvien yritysten logistista kilpailukykyä, joka on jo muutenkin kilpailijoita heikompi syrjäisen sijaintimme vuoksi.

Väylämaksun puolittaminen vähentäisi yrityksille aiheutuvia kustannuksia, muttei muuttaisi järjestelmän muita kilpailua vääristäviä elementtejä. Väylämaksun peruseriaatteena on ollut valtiolle aiheutuvien menojen kattaminen. Maksu on samansuuruinen koko maassa riippumatta siitä, missä väylänpidon kustannukset syntyvät. Kustannusten todellisuutta vastaamaton kohdistuminen vaikuttaa kuljetusreittien valintaan ja vääristää satamiemme keskinäistä kilpailua. Kuten luonnoksessakin todetaan, väylämaksun on katsottu tukevan pohjoisen alusliikennettä ja rasittavan etelän alusliikennettä.

Rannikon kauppamerenkulun palveluista ylivoimaisesti suurimman menoerän muodostaa jäänmurto (n. 66 M€ vuonna 2022). Kuitenkin esimerkiksi Helsingin satamien liikenne ei normaalitalvena tarvitse valtion jäänmurtoa ollenkaan. Käytännössä Helsingin satamien liikenteestä veloitetaan väylämaksuja moninkertaisesti siihen nähden, mitkä niihin johtavien väylien ylläpidon todelliset kustannukset ovat.

Eriyisesti väylämaksujärjestelmä rasittaa kansainvälistä risteilyliikennettä, joka käyttää satamia kesällä eikä tarvitse jäänmurtoa. Maksurasite voi muodostua varsin suureksi ja on siten omiaan vähentämään Suomen houkuttelevuutta vierailukohteena.

Kauppakamari pitää välttämättömänä väylämaksujärjestelmän uudistamista siten, että kansallista kilpailukykyä heikentävistä ja satamien välistä kilpailua vääristävistä elementeistä luovutaan. On myös pidettävä huolta siitä, että meriväyliä koskevia investointihankkeita rahoitettaessa satamia kohdellaan yhdenmukaisesti ja tasa-arvoisesti ilman aluepoliittisista tai muista vastaavista syistä johtuvia poikkeuksia.

Pasuri Tiina
Helsingin seudun kauppakamari